

ทฤษฎีจำนวนเบื้องต้น

Introduction to Number Theory

รายวิชา ค30204 คณิตศาสตร์พิเศษ2

ชื่อ..... ชั้น ม.5/1 เลขที่.....

โดยครู เสนริศา พรมวิลัย

โรงเรียนสตรีภูเก็ต



การหารลงตัว

1. การหารลงตัว

บทนิยาม

จำนวนเต็ม n ซึ่งไม่เท่ากับศูนย์จะหารจำนวนเต็ม m ลงตัวก็ต่อเมื่อ มีจำนวนเต็ม c ซึ่ง $m = nc$

ใช้ $n|m$ แทน “ n หาร m ลงตัว” เช่น $4|8$

ใช้ $n \nmid m$ แทน “ n หาร m ไม่ลงตัว” เช่น $4 \nmid 6$

ตัวอย่าง

1. $2|8$ เพราะ มีจำนวนเต็ม 4 ที่ทำให้ $8 = 2 \cdot 4$
2. $3|21$
3. $-4|12$
4. $5|-20$
5. $4|0$
6. $3 \nmid 8$ เพราะ ไม่มีจำนวนเต็ม c ที่ทำให้ $8 = 3 \cdot c$
7. $2 \nmid 99$
8. $5 \nmid -16$

ทฤษฎีบทที่ 1

กำหนด a เป็นจำนวนเต็ม และ $a \neq 0$

- (1) $a|0$ (2) $1|a$ (3) $a|a$

พิสูจน์ (1) $a|0$ เพราะ มีจำนวนเต็ม 0 ที่ทำให้ $0 = a \cdot 0$

(2) $1|a$

(3) $a|a$

ທະບຽນທີ 2

ถ้า $a|b$ และ $b|c$ แล้ว $a|c$

พิสูจน์

แบบฝึกหัด

1. ให้ $a|b$ และ $c|d$ แล้ว จงพิสูจน์ว่า $ac|bd$

พิสูจน์

2.ໃຫ້ $a|b$ ແລະ $b|d$ ແລ້ວ ຈຶ່ງສູນວ່າ $a|(c-b)$

ພຶສູຈົນ

ທຸກຂຽບທີ 3

ຖ້າ a ແລະ b ເປັນຈຳນວນເຕີມບວກ ທີ່ $a|b$ ຈະໄດ້ $a \leq b$

ເຊັ່ນ 3 ແລະ 9 ເປັນຈຳນວນເຕີມບວກ ທີ່ $3|9$ ຈະໄດ້ $3 \leq 9$

ພຶສູຈົນ ສມມຕີ $a|b$

ຈະໄດ້ວ່າ ມີຈຳນວນເຕີມ c ທີ່ ທຳໃຫ້ $b = ac$

ເນື່ອງຈາກ a,b ເປັນຈຳນວນເຕີມບວກ ຈະໄດ້ວ່າ c ເປັນຈຳນວນເຕີມບວກ

ດັ່ງນັ້ນ $c \geq 1$

ຈາກ $b = ac$

ຈະໄດ້ $b \geq a$

ທຸກຫຼົບທີ່ 4

ถ้า a, b และ c เป็นจำนวนเต็มซึ่ง $a|b$ และ $a|c$ จะได้ $a|(bx+cy)$ โดยที่ x และ y เป็นจำนวนเต็มใด ๆ

เช่น 4, 8 และ 12 เป็นจำนวนเต็มซึ่ง $4|8$ และ $4|12$ จะได้ $4|(8 \cdot 2 + 12 \cdot 3)$

จำนวนเต็มใดก็ได้

ພຶສູຈົນ

$a|b$ ดังนั้นมีจำนวนเต็ม n ซึ่ง $b = an$

$a|c$ ดังนั้nmีจำนวนเต็ม m ซึ่ง $c = am$

ดังนั้น $bx = \dots$

และ $cy = \dots$

เพรະລະนັ້ນ $bx + cy = \dots$

$= \dots$

เนื่องจาก n, x, m และ y เป็นจำนวนเต็ม ดังนั้น $nx+my$ เป็นจำนวนเต็ม

จะได้ $a|(bx+cy)$

ແບບຝຶກຫັດ

1. ຈຯກຕ້ວອຍ່າງຈຳນວນເຕີມ a, b, c ซື່ງ $a|bc$ ແຕ່ $a \nmid b$ ແລະ $a \nmid c$

.....

.....

.....

.....

2. ຈົງຫຼືໄມຄ້າ $a|(b+c)$ ແລ້ວ $a|b$ ຢ່ອງ $a|c$ (ຍກຕ້ວອຍ່າງປະກອບ)

.....

.....

.....

3. ຄ້າ d ເປັນຈຳນວນເຕີມບວກຊື່ $d|(15k+27)$ ແລະ $d|(3k+2)$ ຈົງຫາຄ່າຂອງ d (ໃຊ້ ທບ.4)

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. ຈົງແສດງວ່າ ຄ້າ n ເປັນຈຳນວນຄືແລ້ວ $4|n^2-1$

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. ຈົງແສດງວ່າ ຄ້າ a ເປັນຈຳນວນເຕີມແລ້ວ $2|(a^2 - a)$

ວິທີທຳ ແກ້ໄຂພິຈາລະນາ a ເປັນ 2 ກຣນີ

ກຣນີທີ 1 ໃຫ້ a ເປັນຈຳນວນຄູ່

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

กรณีที่ 2 ให้ a เป็นจำนวนคี่

6. ถ้า $a|(2p-3q)$ และ $a|(4p-5q)$ จงแสดงว่า $a|q$

ตัวหารร่วมมาก

บทนิยาม

กำหนดให้ a, b เป็นจำนวนเต็มที่ไม่เป็นคูณ (อย่างน้อยที่สุดจำนวนใดจำนวนหนึ่งต้องไม่เป็นคูณ) แล้ว จะกล่าวว่า $d \in I^+$ เป็นตัวหารร่วมมาก (Greatest Common Divisor : GCD) ของจำนวนเต็ม a, b ก็ ต่อเมื่อ d เป็นจำนวนเต็มที่มากที่สุดที่ทำให้ $d|a$ และ $d|b$

หมายเหตุ

1. ห.ร.ม. เป็นจำนวนเต็มบวกและไม่เป็นคูณ
2. ใช้สัญลักษณ์ $d = (a, b)$ เพื่อแสดงว่า d เป็น ห.ร.ม. ของ a และ b
3. $(a, b) = (-a, b) = (a, -b) = (-a, -b)$ นั่นคือไม่ว่าเราจะหา ห.ร.ม. ของจำนวนเต็มบวกหรือลบย้อมมีค่าเท่ากัน
4. ถ้า a ไม่เป็นคูณแล้ว $(a, 0) = |a|$ นั่นคือ ห.ร.ม. ของจำนวนเต็มใด ๆ กับคูณก็คือตัวมันเองที่เป็นบวกนั่นเอง

ตัวอย่าง 1. จงหา ห.ร.ม. ของ 32 กับ 48

1. ใช้วิธีพิจารณาตัวประกอบ

.....
.....
.....
.....
.....

2. ใช้วิธีแยกตัวประกอบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. ใช้วิธีหารลั่น

.....
.....
.....
.....
.....

ຕ້ວອຍ່າງ 2 ຈົກທາ ອ.ຮ.ມ. ຂອງ 63 ແລະ -42

$$(63,42) = (63,-42)$$

.....
.....
.....
.....

ຕ້ວອຍ່າງ 3 ຈົກທາ ອ.ຮ.ມ. ຂອງ 96, 144 ແລະ 240

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ຂໍ້ວິທີກາຮາຮາ

ໃຫ້ m ແລະ n ເປັນຈຳນວນເຕີມ $n \neq 0$ ຈະມີຈຳນວນເຕີມ q ແລະ r ຊຸດເດືອຍວ່າ

$m = nq + r$ ໂດຍ $0 \leq r < |n|$ ເຮັດວຽກ q ວ່າຜລກາຮາ ແລະ ເຮັດວຽກ r ວ່າເສດ

ເຊັ່ນ 5 ທາຮາ -28 ຈະໄດ້ $-28 = (5)(-6) + 2$ ເຮັດວຽກ -6 ວ່າ ຜລກາຮາ ແລະ ເຮັດວຽກ 2 ວ່າ ເສດ

ຕ້ວອຍ່າງ ໃນຕາງໆ ຕ້ອໄປນີ້ ຈະແສງຜລກາຮາ (q) ແລະ ເສດ (r) ຈາກກາຮາຈຳນວນເຕີມ m ດ້ວຍຈຳນວນເຕີມ n

m	n	q (ຜລກາຮາ)	nq	r (ເສດ)	$m = nq + r$
98	7	14	98	0	$98 = 7 \cdot 14$
87	5				
-79	6	-14	-84	5	$-79 = 6(-14) + 5$
45	-2	-22	44	1	$45 = (-2)(-22) + 1$
-90	-4	23	-92	2	$-90 = (-4)(23) + 2$
25	4				
-32	5				
43	-6				
-35	-8				
-1	4				

ຂໍ້ຕອນກາຮ່າ ອ.ຮ.ມ. ແບບຢຸຄລິດ (Euclidean Algorithm)

ທບທວນກາຮ່າ ອ.ຮ.ມ. ແບບຢຸຄລິດ ໂດຍໃຊ້ຕາງກາຮ່າຮ

ຕ້ວຍ່າງ ຈົງໜາ (-24, 56)

ລອງທຳດູ 1) ຈົງໜາ (56,72)

2) ຈົງໜາ (42, -30)

การหา ห.ร.m. แบบยุคลิด โดยใช้ขั้นตอนวิธีหาร

1. นำจำนวนเต็มบวกสองจำนวน
ที่ต้องการหา ห.ร.ม. มาคำนวณผลการ
และเศษเหลือ จากการหารตามที่ได้กล่าว
ไปแล้ว โดยให้จำนวนมากกว่าเป็นตัวตั้ง^๑
จำนวนน้อยกว่าเป็นตัวหาร ในกรณีที่
จำนวนที่สูงใจเป็นจำนวนเต็มลบ
สามารถใช้สมบัติของ ห.ร.ม. ที่กล่าวว่า
ห.ร.ม.ของจำนวนเต็มลบบวกกัน

2. นำผลจากข้อ 1. มาคำนวณอีก

ครั้ง โดยให้ตัวหารจากข้อ 1 เป็นตัวทั้ง
และเศษเหลือเป็นตัวหาร คำนวณหา
ผลหารและเศษเหลือตัวใหม่ออกรมา

3. ทำซ้ำตามขั้นตอนที่ 2 ไปเรื่อย ๆ

จนกว่าจะหารลงตัว

4. ห.ร.ม. จะเท่ากับเศษเหลือตัว

สุดท้ายที่เกิดขึ้น (ซึ่งเศษเหลืออยู่ก่อน
บรรทัดสุดท้าย

ตัวอย่าง

- ## 1. จงหา ห.ร.ม.ของ 813 กับ 124

- ## 2. จงหา ห.ร.ม. ของ 4883 กับ 321

แบบฝึกหัด

จงหา ห.ร.ม. แบบยูคลิด โดยใช้ขั้นตอนวิธีหาร

ผลรวมเชิงเส้น

กำหนดให้ d เป็น ห.ร.ม. ของ a และ b เขียนแทนด้วย $d = (a,b)$ เราสามารถหา d ในรูปผลรวมเชิงเส้น $d = ax + by$ เมื่อ $x, y \in I$

เช่น $8 = (88, 64)$ จะได้ผลรวมเชิงเส้นของ 88 และ 64 คือ $8 = (88)(3) + (64)(-4)$

วิธีหา x, y ใช้วิธีย้อนกลับ ของการหา ห.ร.ม. แบบบูคคลิดโดยใช้ขั้นตอนวิธีหาร ดังนี้

ตัวอย่าง จงหา $(56,72)$ และหา x,y ซึ่ง $(56,72) = 56x + 72y$

ลองทำดู ต่อไปนี้ให้นักเรียนหา (a,b) และ x,y ซึ่ง $(a,b) = ax + by$

1. (30,42)

แบบฝึกหัด

จากหน้า 11 ให้นักเรียนใช้วิธีคิดย้อนกลับ คำนวณหา x, y ซึ่ง $(a,b) = ax + by$

1. (24,18)	2. (56,147)
2. (-550,1000)	4. (60,-72)
5. (-70,-154)	6. (10010 , 11858)

จำนวนเฉพาะสัมพัทธ์ (Relatively Prime Numbers)

นิยาม

จำนวนเต็ม a และ b เป็นจำนวนเฉพาะสัมพัทธ์ ก็ต่อเมื่อ $(a,b) = 1$

นั่นคือ จำนวนเต็มสองจำนวนใด ๆ จะเป็นจำนวนเฉพาะสัมพัทธ์เมื่อหั้งสองจำนวนนั้นไม่มีตัวประกอบที่ซ้ำกันเลย

ตัวอย่าง จงหา ห.ร.ม. โดยใช้วิธีขั้นการหารของยูคลิด เพื่อพิสูจน์ว่า จำนวนต่อไปนี้เป็นจำนวนเฉพาะสัมพัทธ์

1. 7 กับ 15

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

2. 12 กับ 13

.....
.....
.....
.....
.....
.....

3. 9 กับ 61

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

4. 15 กับ 49

.....
.....
.....
.....
.....
.....

5. 111 กับ 200

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

6. 3519 กับ 4096

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....



ลองคิดดูหน่อย

1.

จำนวนเต็มตั้งแต่ 1 ถึง 20 มีจำนวนใดบ้างที่มีส่วนบดิจตอล์ไปนี้

1. ไม่เป็นจำนวนเฉพาะสัมพัทธ์กับ 7

ตอบ.....

2. เป็นจำนวนเฉพาะสัมพัทธ์กับ 7

ตอบ.....

3. ไม่เป็นจำนวนเฉพาะสัมพัทธ์กับ 14

ตอบ.....

4. เป็นจำนวนเฉพาะสัมพัทธ์กับ 14

ตอบ.....

2.

จำนวนเต็มตั้งแต่ 1 ถึง 100 ที่ไม่เป็นจำนวนเฉพาะลับพัทธ์กับ 15 มีทั้งหมดกี่จำนวน

วิธีทำ เนื่องจาก 15 มีตัวประกอบคือ 3 และ 5 จะได้ว่าทุกจำนวนที่หารด้วย 3 หรือ 5 หรือ 15 ลงตัวจะไม่เป็นจำนวนเฉพาะสัมพัทธ์กับ 15

ตัวคูณร่วมน้อย

นิยาม

ให้ a และ b เป็นจำนวนเต็ม โดยที่ a, b ไม่เป็นคูณย์พร้อมกัน จำนวนเต็มบวก c ที่น้อยที่สุดที่ทำให้ $a|c$ และ $b|c$ เรียกว่าเป็น ตัวคูณร่วมน้อย (ค.ร.น.)

ตัวคูณร่วมน้อย (The least Common Multiple:
L.C.M.)

หมายเหตุ

- ค.ร.น. เป็นจำนวนเต็มบวกและไม่เป็นคูณย์
- ใช้สัญลักษณ์ $[a,b] = c$ เพื่อแสดงว่า c เป็นค.ร.น. ของ a และ b
- $[a,b] = [a,-b] = [-a,b] = [-a,-b]$ นั่นคือไม่ว่าเราจะหา ค.ร.น. ของจำนวนเต็มบวกหรือลบย้อมมีค่าเท่ากัน
- $[0,a] = 0$

ตัวอย่าง จงหา ค.ร.น. ของ 63 และ -42

❶ ใช้วิธีแยกตัวประกอบ

.....
.....
.....
.....
.....
.....

❷ ใช้วิธีหารลั่น

.....
.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่าง จงหา ค.ร.น. ของ 96, 144 และ 270

<p>❶ ใช้วิธีแยกตัวประกอบ</p> <p>.....</p>	<p>❷ ใช้วิธีหารลั่น</p> <p>.....</p>
--	---

สมบัติของ ห.ร.ม. และ ค.ร.น.

ให้ a, b เป็นจำนวนเต็ม $d = (a, b)$, $c = [a, b]$

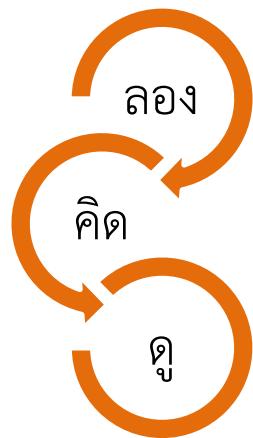
$$\text{จะได้ว่า } dc = |ab|$$

ตัวอย่าง ถ้า $[x, 40] = 100$ และ $(x, 40) = 20$ แล้ว $3x$ มีค่าเท่าใด

.....
.....
.....
.....
.....

ตัวอย่าง ให้ a, b เป็นจำนวนเต็มบวก ซึ่ง $a < b$, 5 หาร a ลงตัว และ 3 หาร b ลงตัว ถ้า a, b เป็นจำนวนเฉพาะ สัมพัทธ์และ ค.ร.น. ของ a, b เท่ากับ 165 แล้ว a หาร b เหลือเศษเท่ากับข้อใด (Entrance 41)

.....
.....
.....
.....
.....



1. ให้ n เป็นจำนวนเต็มบวก ซึ่ง ห.ร.ม. ของ n และ 42 เท่ากับ 6

$$\text{ถ้า } 42 = nq_0 + r_0 \quad \text{ให้ } 0 < r_0 < n$$

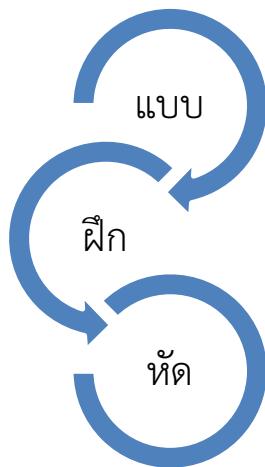
$$n = 2r_0 + r_1 \quad 0 < r_1 < r_0$$

$$r_0 = 2r_1$$

โดยที่ q_0, r_0, r_1 เป็น ค.ร.น. ของ n และ 42 มีค่าเท่าไร (Entrance 40)

2. จงหาจำนวนเต็มบวกที่มีค่ามากที่สุดที่หาร 323, 227, 155 แล้วมีเศษเหลือ
เท่ากัน (ใช้ความรู้เรื่อง ห.ร.ม.)

(ใช้ความรู้เรื่อง ห.ร.ม.)



- กำหนด d เป็น ห.ร.ม. ของ 216 และ b กำหนด ค.ร.น.ของ 216 และ b เป็น 2808 กำหนด q_1, q_2, q_3, q_4 เป็นจำนวนเต็มบวก ดังนี้

$$216 = q_1 b + 60$$

$$b = q_2(60) + 18$$

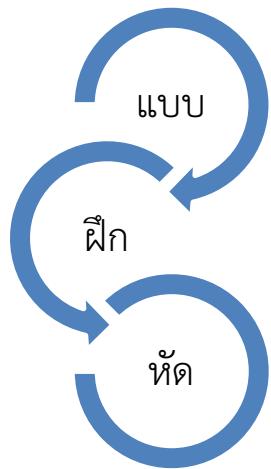
$$60 = q_3(18) + 6$$

$$18 = q_4(6)$$

จงหาค่าของ $q_1+q_2+q_3+q_4$

2. จงหาจำนวนเต็มบวกที่มีค่ามากที่สุดที่หาร 121, 251, 189 แล้วมีเศษเหลือเท่ากัน (ใช้ความรู้เรื่อง ห.ร.ม.)

(ใช้ความรู้เรื่อง ห.ร.ม.)



3. ให้ x เป็นจำนวนเต็มบวกที่มีค่าน้อยที่สุดที่หารด้วย 4, 6, 13 แล้วมีเศษเหลือเป็น 3
(ใช้ความรู้เรื่อง ค.ร.น.)

4. ถ้า n เป็นจำนวนเต็มบวกซึ่งมีสมบัติดังนี้

$$100 \leq n \leq 1000$$

45 หาร n ลงตัว และ

7 หาร ณ เหลือเศษ 3 แล้ว

n มีค่าเท่ากับเท่าใด (Entrance 48)

5. จงหาจำนวนเต็มบวกที่มีค่ามากที่สุดที่หาร 4566 มีเศษเหลือเป็น 12 และหาร 10482 มีเศษเหลือเป็น 17

นิยาม

สมการไดโอด芬ไทน์
(Diophantine Equation) คือ¹
สมการที่มีตัวแปรที่เกี่ยวข้อง²
มากกว่าหนึ่งตัว และมีผลเฉลย³
เป็นจำนวนเต็ม

สมการไดโอด芬ไทน์

ต่อไปนี้เป็นสมการไดโอด芬ไทน์

$$3x^2 + 2y^2 = 5$$

เป็นสมการไดโอด芬ไทน์ เพราะ.....

$$4x + 3y = 1$$

เป็นสมการไดโอด芬ไทน์ เพราะ.....

$$3x^3 - 2y^3 = 0$$

เป็นสมการไดโอด芬ไทน์ เพราะ.....

$$2x+2y+2z=0$$

เป็นสมการไดโอด芬ไทน์ เพราะ.....

นิยาม**สมการไดโอดีอฟันไทน์ เชิงเส้น**

(Linear Diophantine

Equation) คือสมการไดโอดีอฟัน
ไทน์ที่อยู่ในรูป

$$a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 + \dots + a_nx_n = b$$

เป็นจำนวนเต็ม และ $a_1, a_2,$ a_3, \dots, a_n, b เป็นจำนวนเต็มที่ไม่

เป็นศูนย์และเป็นตัวแปรซึ่งมีผล

เฉพาะเป็นจำนวนเต็ม

จะเห็นได้ว่าสมการไดโอดีอฟันไทน์เชิง

เส้น เป็นสมการดีกรีหนึ่ง เนื่องจาก

ทุกตัวแปรมีเลขชี้กำลังเป็นหนึ่ง

สมการไดโอดีอฟันไทน์ มีที่มาจากการ ไดโอด

ไฟฟันทัส (*Diophantus*) นัก

คณิตศาสตร์ชาวกรีก ซึ่งคึกษาปัญหาที่

เกี่ยวข้องกับสมการในลักษณะนี้ และ

เป็นหนึ่งในนักคณิตศาสตร์กุลุ่มแรกที่

เริ่มต้นใช้สัญลักษณ์ในวิชาพีชคณิต ได

โอดีอฟันทัสได้ชื่อว่าเป็น บิดาของ

พีชคณิต ปัจจุบันมีวิชาที่คึกษาปัญหา

ที่เกี่ยวข้องกับสมการไดโอดีอฟันไทน์

เรียกว่า การวิเคราะห์ไดโอดีอฟันไทน์

(Diophantine analysis) ซึ่งมี

ความสำคัญในการศึกษาการเข้ารหัส

คีย์สาธารณะ (public-key

cryptography) เป็นต้น

สมการไดโอดีอฟันไทน์เชิงเส้น

ในการศึกษาสมการไดโอดีอฟันไทน์เชิงเส้นนั้น เราจะเริ่มพิจารณาจากปัญหาที่ง่ายก่อน ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ตัวอย่าง ต้องการนำเหรียญ 10 บาท และรับบัตรใบละ 20 บาท มารวมกัน ให้ได้เงิน 200 บาท จะทำได้ทั้งหมดกี่วิธี ให้ เป็นจำนวนเหรียญ 10 บาท และ เป็นจำนวนรับบัตรใบละ 20 บาท

ดังนั้นผลเฉลยทั้งหมดได้แก่.....

ตัวอย่าง ถ้ายังมีเงินอยู่ 68 บาท ต้องการซื้อน้ำกระป่องละ 8 บาท และน้ำขาวละ 12 บาท จะมีวิธีที่ถูกจะซื้อน้ำกระป่อง

ดังนั้นผลเฉลยทั้งหมดได้แก่.....

ຈາກ 2 ຕ້ອງຢ່າງທີ່ຜ່ານມາ ຈະສັງເກຕວ່າ ຜລເຂລຍທີ່ໄດ້ຈະມີຮູບແບບທີ່ເໝືອກັນ ນັ້ນຄືອ ດ້ວຍອຳນວຍທີ່ຈະເພີ່ມຂຶ້ນ ຕາມລັ້ມປະສົງທີ່ຂອງອີກຕົວແປຣໜຶ່ງ ໃນທຳນອງເດີວກັນ ດ້ວຍອຳນວຍທີ່ຈະລັດລັງຕາມລັ້ມປະສົງທີ່ຂອງອີກຕົວແປຣໜຶ່ງ ເຊັ່ນກັນ ແຕ່ໄມ້ເຫັນວ່າ ປົມໄວແນນໄທນ໌ຈະມີຜລເຂລຍເສນອໄປ ຕ້ອງຢ່າງເຊັ່ນ

ຕ້ອງຢ່າງ ຈົງໝາຍຜລເຂລຍທີ່ເປັນຈຳນວນເຕີມທັງໝາດຂອງສມກາຣ $12x+21y=80$

ສັງເກຕວ່າ ເຮົາໄມ້ສາມາດຕັດຫອນໂດຍນຳຄ່າຄວາມທີ່ຫາຮອດທັງສມກາຣໄດ້ ແຕ່ເຮົາສາມາດຈັດຮູບໄດ້ວ່າ $3(4x+7y)=80$
ເນື່ອຈາກເຮົາຕ້ອງການຜລເຂລຍທີ່ເປັນຈຳນວນເຕີມ ທຳໃຫ້ໄດ້ວ່າ $4x+7y$ ຕ້ອງເປັນຈຳນວນເຕີມດ້ວຍ

ແຕ່ $4x+7y=80/3$ ຈຶ່ງໄມ້ເປັນຈຳນວນເຕີມ ຈຶ່ງເກີດຂຶ້ນແລ້ວ

ດັ່ງນັ້ນ ສມກາຣນີ້ໄມ້ຜລເຂລຍທີ່ເປັນຈຳນວນເຕີມ

ບທນິຍາມ

ຈຳນວນເຕີມ $x_1, x_2, x_3, \dots, x_n$ ທີ່ແກ່ນຄ່າໃນສມກາຣໄດ້ໂວແນນໄທນ໌ເຊີງເລັ້ນ $a_1x_1 + a_2x_2 + a_3x_3 + \dots + a_nx_n = b$ ແລ້ວທຳໃຫ້
ສມກາຣເປັນຈີງເຮັດວຽກວ່າ “ຜລເຂລຍຂອງສມກາຣໄດ້ໂວແນນໄທນ໌ເຊີງເລັ້ນ” (ຫຼືວ່າເຮັດວຽກລັ້ນ ຖໍ່ວ່າຜລເຂລຍ)

- 1) ເຮັດວຽກຜລເຂລຍທີ່ປະກອບດ້ວຍຕົວແປຣອືສະຮັດ ຈຶ່ງເປັນຈຳນວນເຕີມວ່າ “**ຜລເຂລຍທົ່ວໄປ**”
- 2) ເຮັດວຽກຜລເຂລຍທີ່ປະກອບໄປດ້ວຍຈຳນວນເຕີມທີ່ແນ່ນອນ ຩີວ່າຜລເຂລຍທີ່ໄດ້ຈາກການແກ່ນຄ່າຈຳນວນເຕີມໃນຜລເຂລຍ
ທົ່ວໄປວ່າ “**ຜລເຂລຍເຂພາຣາຍ**”

ທຖວງປົບທ

ກໍາທັນດໄທ $ax + by = c$ ເປັນສມກາຣໄດ້ໂວແນນໄທນ໌ເຊີງເລັ້ນສອງຕົວແປຣ ແລະ ໄທ້ $d = (a, b)$ ຄ້າ $d \nmid c$ ແລ້ວສມກາຣຈະໄມ່
ມີຜລເຂລຍ ແຕ່ ຄ້າ $d | c$ ແລ້ວສມກາຣມີຜລເຂລຍ ແລະ ຄ້າທ່ານວ່າ x_0, y_0 ເປັນຜລເຂລຍທີ່ຂອງສມກາຣແລ້ວ ຜລເຂລຍທົ່ວໄປ
ຂອງສມກາຣຈະອູ້ໃນຮູບ

$$x = x_0 + \left(\frac{b}{d}\right)n \quad \text{ແລະ} \quad y = y_0 + \left(\frac{a}{d}\right)n$$

ຕົວຢ່າງ 1 ຈົກທາຜລເຂລຍທົ່ວໄປຂອງສມກາຣ $4x + 3y = 1$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ຕົວຢ່າງ 2 ຈົກທາຜລເຂລຍທົ່ວໄປຂອງສມກາຣ $12x + 28y = 4$

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

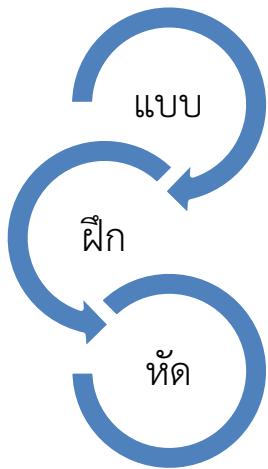
.....

.....

ສຽງກາຣທາຜລເຂລຍທົ່ວໄປຂອງສມກາຣ $ax + by = c$

1. ຫາ $d = (a, b)$
2. ຕຽບສອບວ່າ $d | c$ ອີ່ວີ່ $d \nmid c$
3. ອ້າ $d \nmid c$ ແລ້ວສມກາຣ $ax + by = c$ ໄມມີຄຳຕອບໃນຮະບບຈຳນວນເຕີມ
4. ອ້າ $d | c$ ເຮັດວຽກ $d = ax_1 + by_1$ ໂດຍໃຊ້ວິທີອນກລັບຂັ້ນກາຮາແບບບຸກລິດ
5. ຈາກເຮັດວຽກ $c = kd$ ເຮັດວຽກ $x_0 = kx_1$ ແລະ $y_0 = ky_1$
6. ສ້າງຄຳຕອບທົ່ວໄປຈາກ

$$x = x_0 + \left(\frac{b}{d} \right) n \quad \text{ແລະ} \quad y = y_0 + \left(\frac{a}{d} \right) n$$



จงหาผลเฉลยทั่วไปของสมการต่อไปนี้

$$1. \quad 4x + 2y = 11$$

.....
.....
.....
.....

$$2. \quad 2x + 6y = 8$$

$$3. \quad 56x + 72y = 40$$

=====